

Womhaj Bóh!

Číslo 44.
4. nov.

Četnik 10.
1900.

Serbske njedzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy kobotu w Smolerjez knihicziščetni w Budyschinje a so tam dostacž sa štwórtlětnu pschedplatu 40 np.

21. njedzela po swj. Trojizy.

Jan. 4, 47.

A někajki kralowski běšče, teho syn ležesche khoru w Kapernaumje. Jako tón slyšesche, so Jesuš se Židowskeje pschišchol bě do Galilejskeje, džesche wón k njemu a proschesche jeho, so by dele pschišchol a wustrowil jeho syna.

To bě prawje czežki kchizik, kajkiž je měl tónle kralowski sastojnik. Na jeho syna bě czežka khorosč pschišchla, duž bě so tón hólz dyrbjal lehnyč. Lědy pak bě jeho nan wo tym sašlyšchal, so bě Jesuš do Kapernauma pschišchol, duž so hnydom sebra a wscho stroschtuje k Jesušej poda. Do njeho ma wón tu wěru, so budže wón jeho synej pomhacž móž. Tajkale wěra pak bě sa njeho něšto hódna. Něšto hódne pak dyrbi tež byč sa tebe wscha wěra, kajkiž masch sam wo wutrobje. Wošebje tehdy dyrbi czi wona něšto hódna byč, hdyž nusa na tebe dže, abo hdyž ju hižo masch. Tajkele czašy rad kóždemu do domu pschišdu. Štóz nima wěru, tón budže w nusy wschón polny njeměra. Tajkile cžlowjek počnje sebi potom wschudžom do wschěch rózkw hanjecž, hacž jemu njemóhl tón abo tamón wupomhacž, hacž so hake na wschěm pošledku na to njedohlada, hdže byle te durje, wo kotrež móhl dóncž so klapacž, to reka: pola Boha wo jeho durje. Takle nětkle cžlowjek počnje Boha prošecž. Ale wón chzyl mēč tehdy najradšo, so dyrbjal jemu Bóh dužy pschišacž pomhacž. Hdyž so jemu pak

Bóh khwilu s pomozu dli, potom so tajkemu cžlowjekej počnje štystacž, duž so počnje na Boha hóršicž a na njeho šwaricž.

Alle hdžež ma cžlowjek wěru, kajkiž mějesche tamón kralowski, tón sebi hnydom wě prawe durje namafacž: wón so k našchemu šbožnikoj nastaji. Takle budža jemu na jene dobo te dny, hdžež bě na njeho cžerpjenje pschišchlo, prawje rjane žohnowane dny. Tajki cžlowjek tehdy šhoni: „Da mam tu lékarja, kiž móže na mni šame džiwny cžinicž. Špochi mi wón dobre lékarstwo dawa, nihdy ženje pak sa nje jěd. S pomozu drje druhdy njekhwata, — ale bjes njeje, bjes wscheje mje nihdy ženje njewostaji.

Masch wěru, ale je czi, kaž by so Bohu njechalo, tebi dužy se wscheje nusy wupomhacž, tehdy smějesch hižo na tym duschne směrowanje a wofšewjenje, hdyž sebi s khwilemi džesch něšto s Božeho šłowa wuczitacž, abo hdyž dóndžesch k njemu so modlicž. Takle móžesch so, hdyž by měl wutrobu wobčeženu a tyschenu, sašo s nowa šbēhnyč, a budžesch na to tak šylny, so budžesch móž w tajkimle špytowanju wobstacž.

S Boha tajkile troscht je měl něhdy Šiob wo wschěm šwojim wulkim hubjenštwje, dokelž mějesche do Boha wěru, a to tajku, so s njej nihdy njekhablasche. Na tajkele waschnje bu wón wo wutrobje šylny, so so jemu niz kuša njekhasche pošluchacž na tón hubjeny troscht, kajkiž chzychu jemu jeho pschecželjo dawacž, tež niz na bjesbožnu radu, kajkiž chzysche jemu šama jeho žona dacž. Šiob njeje

měl se swojej wěru hanibu. Tónle kralowški pak tež níz, a šchtóž je šchešcijan, a šchtóž ma wěru, tón s njej níz kuša haniby njesměje. Sdnyž pola Boha rěka: „Nětkle bu tu čaš, tebi pomhač“, tehdy šo na jene dobo s njebieš pomoz na tebje počnje kaž s rěkami lecž.

Dobrego pscheczela mēcž, je wjele hódno, to rěka: tajkeho, kiž cze w nišy nihdy njedha wopušeczicž. Wěrijazy šchešcijan pak je (šchtóž tole nastupa) spochi derje ša-starany. Dokelž ma wón wěru, teho dla wě šebi wón tež pucž k najlepšchemu pscheczelej dužy namafacž: tajki pscheczěl pak je ša tebje twój Bóh a twój šbóžnik.

Ach, woprui džak! Bóh je cze wjedł tak rjenje

A jeho šlónčžo je czi štajnje šwēcžilo.

Wopušeczil njej' wón tebje ženje,

Čzi węcžnje je šaš' nowe šbože ššhadžalo.

Ach, woprui džak! Tež ša to praj džak jemu,

So je cze domachpntal s rudženjom.

Wón ženje myšle s nami nima k šlemu,

Ně, wón naš se wšchēm cžehnje k šebi dom.

Šamjen.

- Pucžowanje po Božim pišnje

abo

tajke myšle naděndžech, Bože šłowo cžitajo.

Šodawa šwěrnny cžitar „Šomhaj Bóh-a“.

(Šotracžowanje.)

I. knihi Móššafowe, 15. šlaw.

II. Šchtucžka 12—21. Doniž šo šlónčžo šhowa, poděndže Abrahamu profetiške španje. Šnjes šjewi jemu pschichodne šlawišny jeho roda, wobkrucža pod widžomnym šnamjom jeho pschitomnošče šlub s nim a wopšjetuje jemu šlubjenje, šo šo jeho šymjenju Šananejški kraj doštanje, postajo krajne najdalsche mjesh, kaž šu šo pošdžišcho pod Dawitowym a Šalomonowym knježštwom tež wopravdže postajile.

A šta šo, hdyž šo šlónžo domečł nakhili, šo twjerdy, wot Boha šameho šwjedženy šón na Abrahamu padny; a hlej, strach a wulka cžěmnošć, tež wot Boha šwjedženej, nadpadnyšchtej jeho.

Šiščeže wo dnjo šo to šta. Š teho mamy špósnačž, šo běšchtej cžěmnošć a španje njewšchědnej, s tym ma pak šo tež rošdžěl mješ widženjom a šonom wošnamjenicž.

Běšche to profetiške španje, pošne štrachow psched majestowcžu Boha, šo pschibližowazeho.

Šo Božej radže měješche šo hižo se šnamjom a profetišny na prawótžu podacž, šchtóž je šo pošdžišcho s Šsraelom w Ešgyptowškej wopravdže šlawo (2. knihi Móšš. 2, 23).

Tehdom džješche Šnjes k Abrahamej, šo by jemu tyšchnošć dušche a wobras nažraných rubježnych pšakow wujafnił. Wjedž wělcze, šo twoje šymjo budže žufe w kraju, kotryž njeje jeho, kotryž njeje jemu šlubjeny, w kotrymž budže jenož nakhwiluje pschebnywacž; a tam budže na šlužbu hnate a tyšchene šchtyri šta lět.

W profetiškej rěči šteji tu wotrúnana licžba ša 430 lět; tak dolho njeměješche šraelški lud runje šlužicž, tak dolho pak měješche pschebnywacž w Ešgyptowškej, kaž pošdžišche nadrobne šhonimy.

Alle ja chzu tež šudžicž lud, kotremuž budže šlužicž. A potom počahnu wotšal s wulkim šubłom, kaž šy šo tež ty wot tam bohatschi wrócžil do Šananejškeho kraja.

Tež pschi najmilšchim a najšnadnišchim Božim šjewjenju wuhlada na mnohe tyšchnošće, kotrež šo pak šlónčža s dobyčžom a wječelom. Tež tute šjewjenje jenotliwych podawšow je šnamjo Božej hnady.

A ty pošdžišch, njeshoniwšchi šam se šwojim cžěłom tute cžahy hórkeje tyšchnošće, k šwojim wótžam s měrom a budžesch w dobrej štarobje pohrjebany.

„A šwojim wótžam „pschicž“ abo „k šwojemu ludu“ šhro-dženy byčž“ je lubošny wuras ša žiwjenje po šmjercži, a je šo husto naložowal w tutych štarškich cžahach. Wón je nam se šwědkom, šo njeběšche w najštarškich cžahach wuhlada do węcžneho žiwjenja ani šacžěmnjeny ani cžmowy.

Mješ šraelškim ludom běšche s jenicžkimi jenotliwymi wu-wšacžemi wachnje, šo šemrjetých pohrjebachu abo šhowachu. Tele wachnje šwjedže cžłowjeka wjele bóle na štawanje wot mormych, hacž wšchě pohaniške wachnja, po kotrychž šo cžěła pala abo s balsamom narubuja, doniž njeshšnu. Tak je tež Bóh Móššafu pohrjebal a tež Šesuba, najšeho šbóžnika šu šhowali do rowa.

Abrahamowi potomnižy pak šo w šchtwórtym šlawje šem wrócža. Žiwjenje šlawo licži šo tu na 100 lět, šchtóž šo tamnišchim cžaham došpolnje runa — a wot nětk budže kraj jich kraj na štajnje a węcžnje; pschetož Amorejškich a wšchěch drubich šananejškich narodow šlósčž njeje dopjelnjena, njeje hiščeže tu měru došahnyła, šo mohło šo jim moje šudženje doštacž.

Bóh njemóže hnadny byčž šwojim pscheczelam, šo njebył s dobom šprawnny pschecžiwu šwojim njepšcheczelam; teho dla ma husto cžakacž, doniž njedopjelni šwoje šlubjenja. Tež Amorejšny, kotřiž šu tu jako najwjetšchi šplah wšchěch šananejškich narodow pomjenowani, šu hiščeže nješeni wot Božej ščěrliwoscže; jich měra ma najprjedy dopjelnjena byčž, cžah ša jich hnadu poštajeny ma šo najprjedy minyčž a potom hatle šakrocži Bóh se šwojim šhoshanjom.

A šta šo, hdyž běšche šo šlónčžo nětk wopravdže ššhowalo, a bu cžma, jako měla najprjódžy prawdžita nóž byčž a měla šo wšcha šwětłošć minyčž, prjedy hacž mohło šlónžo hnady ššhadžecž, hlej, tehdom wumó šo w Abrahamowym profetiškim španju šako prjedawšche widženje; wón wuhlada s nowa rošdžěłenu wopornu šwěrinu psched šobu, tola nětk kadžješche šo pěž, a wobnyowe šłomjo pschěndže mješ rošdžěłenu šwěrinu.

Sdnyž tu wo pjezy cžitajšch, dha mašch šebi myšlicž na wulki hornž ša woheń, podobny kadolbej, s nutška delka šchěroki a horka wulki s džěru, kajkiž mějachy wobydlerjo narańšchich krajow w šwojich štwach a štanach. Tajki žahly, šo dymjazny štolp, s kotrehož šo na hornim šónžu žiwny woheń wudobnywšche, pschěndže mješ wopornymi štruchami; w nim šjewi šo Bóh Abrahamej widžomnje, kaž pošdžišcho w mrocželowym a wóhnyowym štolpje Šraelškim na pucžu do Šananejškeho kraja. Wulotnošć a žalostnošć Božej hnady, hřešchnikej nješnješliwa, šakryta a ša cžłowiške wócžto wo-šlabnjena, šjewi šo jašnje w tutym wobrašju.

Šo Bóh šam pschěndže a niz Abraham, ma šwoju pschicžinu s tym, šo běšche tutón šlub šlub hnadny, a šo Bóh wošebje tu dawta, prjedy hacž něšcho žada. Abraham měješche šo tak pošplynicž we wěštej nadžiji, šo šo jemu Bože šlubjenje tež doštanje. Bóh je šo tu Abrahamej na šwój šlub šarocžil.

Tón šamy džěń ščini Šnjes šlub s Abrahamom a džješche: Šwojemu šymjenju chzu ja kraj dacž wot Šila, ešgyptowškej rěki, hacž do wulkeje rěki Šufrata — wšchu krajinu, hdyžž nětko hiščeže tele ludy bydla: Šenitšny, Šinifitšny, Šadmonitšny, Šethitšny, Šere-šitšny, Šephaitšny, hobaršny ludžo, Amorejšny, Šananejšny, Šerge-šitšny a Šebusejšny s porucžnošćžu, šo móža šo mjesh k škótkemu wječžoru a dolhemu ranju šchěricž, kaž budže třěbnc, hdyž šo lud powje šhi.

Ešgyptowška rěka je Šil; jeho rěčniščeža, s džěła wot Ešgyptow-čžanow powodžjenja dla wurnte, došahachu hacž k narańšchim mješam Ešgyptowškeho kraja. Šiška došahashche w šajšaršku hacž k Šilowej dolinje. Š tutymi šłowami wošnamjenja šo mjesh šlubjeneho kraja jenož pošschitłownje, podobnje kaž šrunana licžba 400 lět. Ša nětkotre cžahy knježachy Šraelšny po wšchej tutej šemi wot rěki Šila hacž k rězy Šufratej; Šubenowny šplah w narańškej pschijordanskej krajnje měješche paštwiščeža w puščinje hacž k rězy Šufratej, a cžehnješche na wójny pschecžiwu Arabam pschi periškim móšškim šaliwje, a tež k poškozny rošchěrejšche šo Dawitowe a Šalomonowe kraleštwo hacž k rězy Šufratej a k pošdnju hacž k Čžerwjenemu morju. W tutym šlubjenju je wulkošć šlubjeneho kraja tak wulka poštajena, kaž by wopravdže była, budžichu-li šraelške džěcži Šnjesej tež štajnje šwěrnny wotšali, runje tak, kaž to tež placži wo blyšchčatých krašnych wobrašach Šananejškeho kraja.

Šchtóž ludy nastupa, tu najpomnjene, dha je tu se šamyšłom 10 pomjenowaných, šo bychmy tak šacžišččž pošschitłownošće měli, došpolnošće bješe wšcheho bracha, pschetož licžba džěšacž je šnamjo došlónčženja a došpolnošće. Šomjenowane šu narody po rijadu jich šudlišččžow wot pošdnja k poškozny. Šchtyri s nich: Šenitšny, Šinifitšny, Šadmonitšny a hobarjo běchu najškeršcho pošwotanki šemitškich přěnišchich wobydlerjow, tamne šchěščž narodow pak běchu Šananejšny.

Abrahamowe stawisny džela ho nam do schtyrjoch stawow; kóždy staw sapocznje ho s wurjadnym waznym podawkom w jeho žiwjenju. Prěni staw sapocznje ho s jeho powołanjom a puczo-
wanjom do flubjeneho kraja (1. Mój. 12—14); drugi se flubje-
njom herbny a s wobkruczenjom jeho wěry psches swjastowy wopor
(staw 15—16); třeczi s pcheměnjem mjena a s postajenjom
wobřešanja ja swjastowe jnami (staw 17—21); šchtwórty
s wulkim spytowanjom we wěrje a s wobkruczenjom flubjenjom,
dokelž je spytowanje w spytowanjach pschětral (staw 22—25, 11).

(Potracžowanje.)

Psihi wužywach.

1. Mój. 8, 22.

Slóž: Dženš khwalče Boha, khesč'jenjo.

My woramy a byjemy
Nětk bymjo do semje;
To žohnowanje, roščenje
Pač s Božej' ruki dže.

Bóh wotewri nam njebyša,
Nasch wužyw žohnuje,
So wschitto rjenje seschadža,
Wot njeho plódnosć dže.

Bóh deschč'it, rožu póščele,
Wón sečele plónczne dny,
Plódn psches to krašny narosče
A my: my žnějemy.

Schtož s bliska a schtož s dala je
Wšcho pschidže wot Boha,
Wšchě stwjelza, ščot a hwěšdy wschě,
To morjo, ptacžatka.

Tež hola, kečki, trawa je,
Tež žito, šad wón da,
Wot njeho čopke nalěče
Sněh, krupy, njewjedra.

Bóh hwojom' plónzu schadžecž da,
Tež měšaz wodži šam,
Wón wodži wětrow schumjenja,
Da wodu rybicžkam.

Duž s dowěrjenjom pobožnje
A myšlu khesč'janškej,
Nětk Bohu horje hladaječe
S tej próštwu wutrobnej.

O Božo, šmil ho nad nami!
Nasch wužyw žohnuj nam!
Nami nasche pola pod schtit wsmi!
Se dale šwarnuj šam!

My chzemy ja to khwalicž cže
A ho cži džakowacž,
Něž Wótcžez by do wěčnosče
A budžesch sawostacž.

E. Šelaš.

Wješna wójnska khronika s lěta 1870.

(Potracžowanje.)

Se nimale wokoło džěščacžich. Du šažo do žyrkwe. W šewjeru
a ranju pschezo bóle wocžichuje. Bayeršy žu potajkim wróczo
wuhnacž, abo žu ho s wotpohladom wróčili, so bychu na drugej
stronje naš s nowa nadpadowali? Móžno to je. Šewak by tola
ničtó pschischol a wołal: Wiktoria, šmy dobyli! Ale ničtó nje-
pschidže. Tam pola Wórtha! Pošluchaječe, kak to hrima!
Pschezo bóle hrimot po hrimocže, žyle hinak hacž dženska rano.
Kak ho hrima wot Górsdorfa hacž do Gunstetta! O, wazny
wokomik! Tam steji hlowna móž njepšchecželow. Za je šnano
nješbóncžnje wulka. Se wschittich stron s kanonami na naš tjeleja,
granaty rošbuchnu a wulija žowy woheń na nasche domy. Kak
wone hwěšdaja! A šylne prastotanje tješbow njepšchestanje, ale

ho pschezo powjetšchuje. Šule prastotaja kaž padaze krupy! Wěda!
Wěda! Žyła wješ Šlafshausen w plomjenjach steji! Žyrkez dom
ho pali! To ho blyška a hrima bjes pschestacža. Šrej ho mi
hacži. Wšehomóžny šmilny Božo, schto s nami budže! Šdže
dyrbimy čželacž w tutej straschnej hodžinje? — Šiščez steju
w žyrkwi pschi mnohich ranjenych wojakach. Njemóžu ranjenych
wjazy pschelicžicž, telko jich tu je. Žyrkej a schula stej hižo psche-
pielujenej. Tam cži wbohy leža w šwojej krvi, s rošččžepjenym
žiwotom, šmjertna blėdnosć, šyma hraje na jich woblicžu, njemdroščž
a šadwėlowanje wari ho w jich wocžomaj. Tu steju pohlušcheny,
šputamy, šakusłamy s hluchej pschischluchnosćžu a njemóžu čželacž —
njemóžu prjecž! Ale schto chžu hišchez tudy pola ranjenych?
Schto chže moje troščtowanje, pomhanje a modlenje w tutej
howrjazej čžrjódže luda, w tutej žalóšnej morderškej jamje? —
Šhwatam s žyrkwe a wlecžu ho někak do hrodu . . . ho šahrima
. . . granata je ho šady mje pułnyła a je franžowštemu lėčarškej
žiwot róšdrėla — bėžu dale — šahwišda njemdrje — granata
psches moju hlownu do hornjeje wšy lecžesche. Wóh wė, kaje
nješbože je pschijněška! Ššym w hrodže; tu je lėpje. Tu žu
twjerde murje. Tu njeje žaneho stracha, pinza je wjelbowana,
moji lubi žu bjes stracha! Ale chžu ras pohladacž, kak wonka je.
Wo wšy ho pali, šarški dom hišchez steji, ale bróžnina tjecha je
powalena. Pošluchaj, kak na tšechach prastota. To žu šame šule.
Psihi žyrkwi steji wós je šynom. Šdy jenož tam tón stal njeby.
Šdyž ho tón šapali, wotpali ho žyrkej a žyła wješ. Nunje je
w jenej. Witwa žalóšnje howri. To ho šda, kaž byschtej wóššy
s tigrškej šlobosćžu na ho jėloj. Se ho rošrišowazy wokomik
pschiblizit? Na kotru štronu ho waha niži? Šaj, schto móhl to
wjedžecž? Ale tu we wrotach tež njemóžu wjazy wostacž. Wóndu
do hlubokosče. — Schto móhl to wopišacž, schtož šacžujesch, hdyž
pschi tajkim wjedrje do hlubiny šastupišch? Tam horjeka na šemi
dwaj narodaj, kiž wo šwoje byče wojujetej w šrawnej bitwje,
tam horjeka wótežina, kotrejž šnano ho nětko hodžina čžemueho
wošuda a poniženja pschiblizuje; tam horjeka šwóšba, žyła wošada!
Šdže žu nětko wschitte jenotiwne stawy? Šdže stej mojej šarej,
šlabej šarškej? Schto je jeju šschital a t šebi wšal? Šdže je
moja žyła nadoba? Něštno, hdyž šym dotal pschebnywal, schto
s nim budže? Ale, Bohu budž džak, tež w tajkich wokomikach
nascheho žiwjenja mamy hnadu, kiž naš pschewodža do hlubiny,
mamy šhrobkosć wěry, kiž njelhablo, by-li tež morjo howrišo a
žolmiko a bychu-li ho hory powalili. Šela!

W pinzy.

Bohu budž džak ša tutu šhowantu. Pinza je wulka a wjelb
je se šamych kamjenjom. Ššmy schtitowani, pschetož wšokfu
hrodowšku teražu žana granata róšdrėčž njemóže. Kak derje tola
je, so šym šwėžu šobu wšal. Nětko móžemy ho tola špóšnacž
w našej khódbje! Tu žu našchi ludžo. Šrabinka je šwojimaj
šynomaj steji na delnim šchodže. Šararjowa šedži we ložu
pola šwojich schtyrjoch małych džěcži. Še špja a drėmaja bjes
šarosče w najwjetšim wichorje!

Mój bratr a Šteigeršez Šakub, pohoncž a wolazy, leža mješ
wulkimi dónžami; šahrodnišez Šendrich šedži na ławzy a wbohi
pastyr Šan čžampa kaž pjany po pinzy — tón nješbožowny je
šwoje šadlo do parka dowjedł a tam žu jo jemu wšali. Tu žu
tež drušy čželadni a šlužobni. Tu šmy hromadže, bojašne šadleschto
we hlubinje. Šdy jenož byschtaj tu tež mojej šarškej byloj!
Wóh šmil ho nad nimaj a nade wschěmi, kiž w nušy pschebnywaju.
Pošluchaječe, kak to howri! Pschezo hórje na wschittich kónžach
a štronach. A ranju je ho šažo šapocžalo. Bayeršy potajkim
hišchez šbicz nješžu. Wšy lube džěcži! Schto tež to s nami
budže? Njedyrbi dha žadny kamjen na druhim wostacž? Chzemy
ho modlicž . . . Schto móže ho modlicž? Ach, wutroba je
štwjerdnjła a šmjeršnyła se štyškom a bolosćžu. Šajyt je ho šrkej
pschilėpil s bojosćžu a se štrachom. Wšchikim łamaju ho koleni,
wołamy wschitžy, plakamy, łamamy šwojej ruzy. O, Božo,
šmil ho!

Nasche psalmy šažo mjelčža. Šrimot kanonow nam šchiju
šadaji, ale štonanje a žalóšenje njecha šastacž. Budžez tola
šmėrom, wš žony! Njepłakaječe tola tak žalóšnje. Nasch wošud
leži tola w Wožimaj rukomaj. Ššmy tola hacž dotal psched
wschittim štrachom ššhowani. Budžez šmėrom! Tute plakanje a
schtrėcženje žadny čžłowjek wutracž njemóže! Šaj, šmėrom.

Psihi kóžnym šaklyšlanju kanonow wóššichowrija a prawja
a ho šwadža. Nětko je tam, nětko je tu trječiko, a šahrodniš

